

13.00.00
13.00.01
13.00.02
13.00.03
13.00.04
13.00.05

13.00.06
13.00.07
13.00.08
13.00.09
07.00.00
19.00.00

01.00.00
02.00.00
03.00.00
09.00.00
10.00.00
11.00.00

№5/2025

M AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogik, psixometodologik va tabiiy fanlarga
ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 744 sahifa,
14-may, 2025-yil.

BOSH MUHARRIR:

Qirg'izboyev Abdug'afvor Karimjonovich – Tarix fanlari doktori, professor

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Umarova H.O' – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Somurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F.O. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti
Saifnazarov I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'icha falsafa doktori (PhD)
Panjyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, Toshkent davlat texnika universiteti, G. V. Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti Toshkent temir yo'l muhandislari instituti.

EDITOR-IN-CHIEF:

Qirg'izboyev Abdug'affor Karimjonovich – Doctor of Historical Sciences, Professor

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Umarova H.O'. – Minister of Preschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Woogyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F.O. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – doctor of philosophy (PhD) in psychology

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali Oliy attestatsiya komissiyasining 26-08-2024 yildagi №11-05-4381/01-Kengash tavsiyasiga ko’ra, pedagogika fanlari bo’yicha falsafa doktori (PhD) va fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning tadqiqot ishlari yuzasidan dissertatsiyalarining asosiy ilmiy natijalarini chop etish uchun tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro’yxatiga kiritilgan.

Asos: OAK Pedagogik texnologiyalar va psixologik tadqiqotlar bo’yicha ekspert kengashi tavsiyasi (29-10-2024-y.; №10); OAK Tartib-qoida komissiyasi qarori (30-10-2024-y., №10/24); OAK Rayosatining qarori (31-10-2024-y., №363/5).

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.06.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan №C-5669245
reyestr raqami tartibi bo’yicha
ro’yxatdan o’tkazilgan.

Litsenziya raqami: №095310

MUNDARIJA

Nutq o'qitirish mashg'ulotlarida maqol va rivoyatlardan foydalanish texnologiyasi	12
<i>Azimova Nodira Xikmatovna</i>	
Matematikada o'tkaziladigan sinfdan tashqari viktorina, matematik ertalik va matematik musobaqalarni tashkil etish.....	15
<i>Azizova Dilnoz Yo'ldashevna</i>	
Adabiy ta'limda fanlararo integratsiyani rivojlantirishda didaktik o'yinlarning o'rni	19
<i>Hasanova Bahora Isa qizi</i>	
Boshlang'ich sinf ona tili darsliklaridagi kognitiv-pragmatik mashqlar turlari va mazmuni.....	22
<i>Jahonova Nargiza Yunus qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida kimyo fanidan uyga vazifalarni tashkil etishda QUIZ testlardan foydalanish	28
<i>Jamolova Nodirabegim Jobir qizi</i>	
Maktabgacha katta yoshdagi bolalarning tadqiqotchilik faoliyatini tashkil etishning dolzarbligi	32
<i>Mazgarova Durdona Shuxrat qizi, Mirzakamolova Komola Xojakbar qizi</i>	
Understanding and Using Articles in English: A Practical Approach.....	35
<i>Mustafoyeva Nigina Shuhrat kizi</i>	
Bo'lajak tarbiya fani o'qituvchilarining kasbiy tayyorgarligi jarayonida raqamli texnologiyalardan foydalanishning nazariy asoslari.....	40
<i>Nosirova Dilfuza</i>	
Ona tili va o'qish savodxonligi fanining boshlang'ich ta'limdagi o'rni va ahamiyati	45
<i>Otamurodova Mahfirat Husan qizi</i>	
O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ta'lim sohasidagi qaror va qonunlari asosida maktabgacha yoshdagi bolalarda tadqiqotchilik faoliyatini rivojlantirishga zamonaviy yondashuv	49
<i>Imamova Nilufar Zabiyyulla qizi, Po'latova Mahfuza To'liqin qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti rahbarlarining kasbiy etikasi va madaniy salohiyatini shakllantirish omillari...52	
<i>Qodirova Fotima Rashidovna</i>	
Boshlang'ich ta'limda tarbiya jarayonining samaradorligini oshirishda xorijiy tajribalarining qiyosiy tahlili55	
<i>Shokirova Madinabonu Shomurod qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda matematika o'qitishda mental arifmetikaning o'rni.....59	
<i>Sulaymonova Nigora Olimjon qizi</i>	
Boshlang'ich ta'limda ta'lim samaradorligini oshirishda xorijiy tajribalardan foydalanish mexanizmlari (Singapur ta'lim tizimi misolida).....63	
<i>Taniqulova O'g'lioy Fahriddin qizi</i>	
SWOT texnologiyasi asosida talabalarning tadqiqotchilik ko'nikmalarini rivojlantirish modeli.....66	
<i>Abdusalomova Saidabonu Ziyovuddin qizi</i>	
Механизмы формирования характера трудолюбия в младшем школьном возрасте	69
<i>Зияев Амаль Толибович</i>	
Современные методы обучения иностранному языку в начальных классах	72
<i>Косимова Шахризода Бахромжон кизи, Рузметова Хилола Абдушариповна</i>	
Ислам в духовных исканиях Льва Толстого: уважение великого писателя к религии и пророку	75
<i>Мамасодикова Махзуна Жалол кизи</i>	
Проблемы и особенности перевода с узбекского языка на русский: анализ ошибок и пути решения	78
<i>Холмуродова Дилдора Хусниддиновна</i>	
Развитие русского языка в современном мире	80
<i>Чернова Татьяна Алексеевна, Темиров Руслан Расул угли, Хасанов Сайхунбек Килич угли</i>	
Ona tili ta'limida muqobil javobli testlardan foydalanishning afzalliklari.....83	
<i>Komilova Lola Nasillovna</i>	
Maxsus pedagogikani o'qitishda klinik, tarixiy, psixologik, didaktik materiallarni integrativ o'qitish metodlari	91
<i>Djavlanova Nodira Xamza qizi</i>	

Professional ta'lim muassasalari o'quvchilarining loyihalash kompetentligini shakllantirish	94
<i>Xidirova Dildora Zayniddinovna</i>	
Formation of Cultural Tolerance in Preschool Children Through Foreign Language Learning Using Digital Educational Resources	98
<i>Dadakhanova Mohlaroyim Muratvayevna</i>	
Ingliz tili o'qituvchilarini tayyorlash va qo'llab-quvvatlashning samarali usullarini o'rganish	106
<i>Ataullayev Fazliddin Fahriddin o'g'li</i>	
O'quv jarayonida sun'iy intellekt tizimlaridan foydalanishning ta'limiy aspektlari tahlili	110
<i>Zubayda Barnoyeva</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida funksional savodxonlikni shakllantirishning nazariy va metodik manbalari.....	116
<i>Mirxalilova Nargiza Akbarovna, Usmanova Mashkura Mirzoroximovna, Xunarova Lobar Akbaraliyevna</i>	
Butun dunyoda nogiron bolalarga nisbatan munosabat: stereotiplar va ularni yengish	120
<i>Axmadova Shahloxon Voxid qizi</i>	
Ijtimoiy va pedagogik riabilitatsiyon deviant xulqi bo'lgan o'smirlar.....	124
<i>Abduvaliyeva Mashhura Abduvohid qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida mehnat munosabatlarini tartibga solishda sog'lom ish muhitini yaratish.....	127
<i>Qosimova Shaxnoza Nuriddinovna</i>	
Maktab o'quvchilarida chet tili bo'yicha strategik kompetensiyani shakllantirish: psixologik asoslar	131
<i>Akmalxonova Nodira</i>	
Chet tillarini o'zlashtirishning psixologik asoslari: A. A. Leontyev qarashlarining tahlili	137
<i>B. O. Toshboyeva</i>	
O'quvchilarni tabiiy-ilmiy savodxonligini shakllantirish asosida tadqiqotchilik ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasini takomillashtirishning xususiyatlari mazmuni	143
<i>Ro'zimatov Jamshid Alisher o'g'li</i>	
Boshlang'ich sinf "tarbiya" darslarida o'quvchilarning tanqidiy tafakkurini rivojlantirishga qaratilgan mavzularning mazmun-mohiyati	148
<i>Xoliqulova Moxichehra Nodir qizi</i>	
Развитие деонтологической компетентности будущих учителей предмета "воспитания"	152
<i>Бахобов Анвар Абдусаттор угли</i>	
Obrazli tafakkur – boshlang'ich sinf o'quvchilarining nutqini o'stiruvchi vosita	155
<i>Turg'unova Xumora Xusniddin qizi</i>	
Boshlang'ich sinflarda janriy xususiyatlariga ko'ra ifodali o'qish ko'nikmasining yo'nalishlari	158
<i>Tirkasheva Xumora Nurali qizi</i>	
Sharof Boshbekovning "Temir xotin" dramasida dramatik diskursning semantik va sintaktik qurilishi	162
<i>Mavlanova Xafiza Gulmurodovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning teleko'rsatuvlar vositasida nutq madaniyatini rivojlantirish pedagogik muammo sifatida	166
<i>Abduvosiyeva Mahmuda Xamidullo qizi</i>	
"O'z-o'zini rivojlantirish", "amaliyot" hamda "pedagogik amaliyot" tushunchalarining ijtimoiy-falsafiy, pedagogik talqini	169
<i>Adasheva Matluba</i>	
Kursantlarda muzokaraga kirishish ko'nikmalarini shakllantirishda nizoli vaziyatlar strategiyalarining psixologik o'rni	173
<i>Azamjonova Oyniso Qahramon qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari boshqaruvi jarayonida rahbar kompetensiyalarini rivojlantirishning zamonaviy metodik yondashuvlari.....	178
<i>Berdiyeva Dilafruz Shuxratovna</i>	
Boshlang'ich ta'lim o'quv-tarbiya jarayonida mashq daftarining o'rni va ahamiyati	182
<i>Bo'ronova Maftuna Valijon qizi</i>	
Raqamli texnologiyalar yordamida kitobxonlik madaniyatini takomillashtirishning nazariy asoslari	186
<i>Burxanov Bahodir Baxtiyorxodjaevich</i>	
Yoshlar orasida emotsional intellektni rivojlantirishning psixologik asoslari	191
<i>Darvishxojayev Xasan Abdulxakimovich</i>	
Boshlang'ich sinf tabiiy fanlar darslarida virtual ta'lim texnologiyalaridan foydalanish imkoniyatlari	195
<i>Djurayeva Nargis Narkulovna</i>	

Ingliz tilida talaffuzni o'rgatishda samarali zamonaviy kompyuter dasturlari	198
Ernazarova Shahnoza Ergash qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ekologik tarbiyaning ahamiyati va ma'naviyatga ta'siri	202
Fayziyeva Dilfuza Tohir qizi	
The Importance of Modern Technologies For Improving Speech Skills of Primary Students.....	206
I. A. Komolova	
Bo'lajak pedagoglarning ta'lim jarayonida sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanishining o'ziga xos imkoniyatlari.....	209
Inadullayeva Sevara Qahramonovna	
O'quvchilarning jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantiruvchi metodlar	212
Jumanova Shaxnoza Baxromjanovna	
Ulug'bek Hamdamning "Isyon va itoat" romanida obrazlar hayotiga konfliktning ta'siri.....	215
Karimova Mahliyoixon Mahkamjon qizi	
Sharq mutafakkirlari qarashlarida harbiy xizmatchilarda psixik o'zini o'zi boshqarish muammolarining metodologik tahlili	219
Kiyomxujaeva Madina Rustambek qizi	
Xorijiy tillarni o'qitishda milliy va xalqaro tajribalarni solishtirish	224
Jumaboyeva Malika, Eshpolatova Nozima, Ne'matova Shahzoda, Razzakova Nodira	
Maktabgacha ta'lim tashkilotida markazlar faoliyatini rivojlantirishda tarbiyachining nutqiy madaniyati	227
Nazarova Zulayxo Turabovna, Oydinova Baxriniso Burxon qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni faoliyatlar orqali ma'naviy-ma'rifiy qiyofasini shakllantirishda tarbiyachining vazifalari	231
Niyozova Maftuna Normaxmat qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarni raqamli ta'lim muhitida "Smart-Learning" texnologiyalarini samarali qo'llashga tayyorlash metodikasi (umumiy pedagogika misolida)	234
Nurullayeva Ugulxon Ergashboyevna	
O'qish savodxonligini rivojlantirishning zamonaviy didaktik yondashuvlari	237
Oripova Dilnozaxon Abduvosi qizi, Azimova Ziyoda Ergashevna	
Adabiy ta'limda o'quvchilarning refleksiv ko'nikmalarini rivojlantirish pedagogik muammo sifatida	241
Qodirova Dilnoza Alisher qizi	
"Yorug'lik dispersiyasi va uni hosil bo'lishi" mavzusini eksperimental yo'l bilan tushuntirish metodikasi.....	245
Rashidova Vazira Baxodir qizi	
Oliy ta'lim muassasalari talabalarini akademik mobillik asosida o'qitish tizimini takomillashtirish muammolari va ularning yechimlari	248
Ruziyeva Shoxida Fatilloevna	
Literature is A Reflection of the Soul and Culture of Humanity.....	254
Sayidova Sayyora Yorikulovna	
Linguistic Devices in Detective Terminology of "The Purloined Letter" by Edgar Allan Poe	257
Shokirova Markhabo	
Maktab direktorlarining psixologik bilimlarini rivojlantirishning ahamiyati va yo'nalishlari.....	260
Talabayev Utkirjon Rosuljonovich	
Bo'lajak harbiy xizmatchilarda empatiya orqali kasbiy moslashuvchanlikni oshirishning ijtimoiy-psixologik asoslari	263
Toshmatov Rustamjon Muydinjon o'g'li	
Tanqidiy tafakkurni shakllantirishning pedagogik va psixologik nazariyasi bo'yicha xorijiy va mahalliy tadqiqotlar tahlili	266
Xudoyorova Gavhar Baxtiyor qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni milliy qadriyatlar asosida tarbiyalash mazmuni va amaliy ahamiyati	271
Yakubova Zilola Zikirovna	
Zulfiya she'riyatida vafodor ayol timsoli	274
Yusupova Muqaddam Mahmutjonovna	
Yangi davr – yangi dars: ta'limdagi zamonaviy metodlar.....	278
Jumoniyo'zov Nurbek Xudoyorovich	
Взаимное сотрудничество Республики Узбекистан и Республики Азербайджан в формировании современной системы международных отношений	280
Исломов Абдулазиз Латиф угли	

Qo'l mehnati orqali talabalarda mas'uliyat va intizom tuyg'usini rivojlantirish.....	284
Abdullajonova Dildoraxon Rustamjonovna	
Innovatsion ta'lim muhiti sharoitida o'qituvchining akmeologik pozitsiyasini shakllantirish	288
Aralova Dilafruz Dushaboy qizi	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida fanlararo aloqadorlikning ahamiyati.....	292
Madraximov Shuxratjon Shukurovich, Madraximova Maxfuza Axmedovna	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida adabiyot fanini o'qitishda zamonaviy texnologiyalar integratsiyasi	295
Madraximova Maxfuza Axmedovna, Madraximov Shuxratjon Shukurovich	
Yosh o'qituvchilar va ongsostining ta'limdagi ahamiyati	299
Mutabar Kasimkhodjayevo	
A Stylistic Comparison of Ethical and Moral Proverbs in English and Uzbek.....	303
Parvina Mukhtashamova	
Talabalarning ijodiy faoliyatini rivojlantirishda podkast texnologiyalaridan foydalanish	306
Yuldashev Abdurauf Ro'zmatjonovich	
Informatika o'qitishda grafik organayzerlardan foydalanish.....	308
Zohidova Mahfuza Habibovna	
Характеристика деловой переписки на русском языке	311
Бобоназаров Хуршид Ишпулатович	
Vatanparvarlik hissini yoshlarda takomillashtirish masalasining mahalliy psixologlar tomonidan talqini	315
Kulaxmetov Abdusattor Baxriddinovich	
Методика преподавания фразеологизмов в старших классах	319
Мамадаминова Жамила Турабоевна	
Особенности учебного кластера как среды для развития речевых навыков	323
Мамаджанова Карина Абдукаримовна	
Maktabgacha ta'limda hr boshqaruvi: rivojlangan mamlakatlar tajribasi va O'zbekiston sharoitida tatbiq etish yo'llari.....	327
Alovdinova Iroda Botir qizi	
"Kognitiv faollik" tushunchasi va uning pedagogik-psixologik aspektlari	330
Ismoilova Nozimaxon	
The Significance of Media Competence in Enhancing Speaking Skills Among B2 and C1 Level Learners	335
Vazira Bafayeva Muxiddinovna	
Zamonaviy ta'lim jarayonida 21-asr ko'nikmalarini shakllantirishning nazariy va amaliy asoslari	338
Raximdinova Gulbodom Ibrohimjon qizi	
Kasbiy refleksiya asosida bo'lajak o'qituvchilarning transversal kompetensiyalarini rivojlantirishda maxsus va interfaol metodlardan foydalanish	344
Askarova Barchinoy Abdurahimovna	
Bo'lajak texnologik ta'lim o'qituvchilarining grafik kompetentligini transformatsion yondashuv asosida rivojlantirishning samarali shakllari va interfaol metodlardan foydalanish	347
Butayeva Gulmira Boxodirjonovna	
Ota-ona qaramog'isiz qolgan bolalarni tutingan oilalarga moslashtirishning pedagogik mexanizmlari	350
D. Q. Rahimova	
Emotsional intellektni rivojlantirishda zamonaviy ta'lim metodlarining o'rni.....	353
Jamalova Kamola Shahobiddinovna	
Tadqiqot samaradorligini pasaytiruvchi metodik xatolarni korrektsiya qilish usullari	358
Mamasidiqova Odina Islomjon qizi	
Ona tilini o'rgatishda didaktik material tanlash metodikasi	362
Mamatova Gulshan Amankulovna	
Boshlang'ich sinf ona tili va o'qish savodxonligi darslarida to'rt blokli model (tanqidiy fikrlash, ijodkorlik, muloqot va hamkorlik) ning qo'llanilishi	365
Mirzoyeva Maftuna Husnitdinovna	
Spekulyativ dizayn metodi asosida talabalarda kelajak ssenariylarini yaratish texnologiyasi	368
Nishonov Nodir Alimjanovich	
Filologiya yo'nalishi talabalari ta'lim jarayonida ilmiy dunyoqarashni shakllantirishda hamkorlik pedagogikasining ahamiyati.....	372
Nishonova Aziza Mirzaxmadovna	

6–7 yoshli bolalarning kognitiv ko'nikmalarini raqamli ta'lim vositalari asosida shakllantirish metodikasini takomillashtirish	375
Nuritdinova Shaxnoza Kamoliddin qizi	
Ona tili darslarida o'quvchilarda sintaktik tushunchalarni shakllantirishning innovatsion metodikasini takomillashtirish	377
O'rozboyeva Dilnoza Alimboy qizi	
O'quvchilar bilan olib boriladigan sport ishlarining pedagogik asoslari	380
Oromova Laylo Ilhomovna	
Bo'lajak informatika o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini dasturlash tillari orqali rivojlantirish yo'llari ..	384
Raxmatov Mirzo Mukimovich	
Bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilarini tayyorlashda dizaynerlik qobiliyatlarini takomillashtirishda mahorat darslari (master klass)ni tashkil qilish	389
Satvoldiyeva Malaxatxon A'zamjanovna	
Shaxs kasbiy taraqqiyoti va amaliy faoliyat rivojlanishining omillari	394
Toshmurodov Muxriddin Suvon o'g'li	
Bo'lajak jismoniy madaniyat o'qituvchisining kasbiy kompetentligini shakllantirish mexanizmlari	398
Yuldasheva Nargiza Egamberdiyevna	
Talabalarda kasbiy yozma nutq kompetensiyasini takomillashtirish metodikasi	401
Alimov Farhod Sharabidinovich	
Boshlang'ich ta'limda buyuk allomlarimiz merosini integratsiya asosida o'qitish usullari	405
Mamatkarimova Sevara Alim qizi	
Bo'lajak biologiya o'qituvchilari inklyuziv kompetentligini rivojlantirish ijtimoiy-pedagogik muammo sifatida	410
Raximov Atanazar Karimovich, Yuldashova Iroda Dilshodovna	
15-16 yoshli voleybolchilardan iborat nazorat va tajriba guruhlarida sakrash chidamkorligining pedagogik tajriba davridagi rivojlanish ko'rsatkichlarini shakllanish dinamikasi	413
Sulaymonov Jaxongir Solijonovich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida matematik kompetensiyalarni rivojlantirishning metod va vositalari	417
Xudoyberdiyeva Sayyora Abdumumin qizi, Buzrukov. T. O.	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining kompetensiyalarini shakllantirish va rivojlantirishda o'qitishning tashkiliy-pedagogik shartlari	421
Rahmonova Zulayho Abdumalikovna, Buzrukov T. O.	
Pedagogik oliy ta'lim talablarida kasbiy pedagogik imijni rivojlantirishning ijtimoiy pedagogik zaruriyati	425
Mo'ydinova Shoxsanam Doniyorbek qizi	
The Role of English as a Tool for Cultural Diplomacy in Post-Soviet Uzbekistan	428
Fariza Umarova Yorqin kizi, Iroda Roziqova Alsharifiddin kizi	
Ijodiy tafakkur shakllanishida lug'atlarning o'rni va ahamiyati	434
Tursunova Ozoda Faxriddinovna	
Malakali bokschi larni texnik-taktik tayyorlashda bosqichma-bosqich yondashuv	437
Meliqo'ziyev Mavlonjon Ro'zmatjon o'g'li, Meliqo'ziyev Bektemirjon Ro'zmatjon o'g'li	
Possibilities of Physical Education Means in the Formation of Volitional Qualities in Schoolchildren	443
Z. Nazarov	
Bo'lajak pedagoglarning ilmiy-tadqiqotchilik kompetensiyasini shakllantirish ijtimoiy pedagogik zarurat sifatida	447
Abdullayeva Nasiba Abdusolomovna	
Rus tili darslarida kommunikativ yondashuvlar	451
Adilova Soliyaxon	
Boshlang'ich ta'limda interfaol metodlardan foydalanish	455
Atayeva Baxrinisa Abduvaxidovna	
Talabalarda kommunikativ kompetentlikni rivojlantirishni boshqarish asosida ta'lim xizmatlarini takomillashtirish	458
Abdullayeva Aziza	
Tabiiy fanlarni o'rganishda boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirish uchun interfaol usullar va zamonaviy texnologiyalar	461
Dehqonboyev Muhammad To'liqin o'g'li	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ta'lim mazmunini loyihalashga tayyorgarligining pedagogik psixologik xususiyatlari	465
Haydarqulova Mahliyo Zafarovna	

Zamonaviy yondashuv asosida talabalarda ekologik ta'lim-tarbiya berishning samarali yo'llari	469
Sh.S.Shodmonova, Hotamov Tolibjon Narzulloyevich	
Maktabgacha ta'lim tarbiyalanuvchilari nutqini o'stirishda xalq og'zaki ijodidan foydalanish metodikasini takomillashtirish.....	472
Imomova Muazzam Rafiqjon qizi	
Boshlang'ich sinflarda o'quvchilarning natijalarini baholash.....	476
Ismatova Ozoda Parda qizi	
Bolalar ijtimoiylashuvining psixologik masalalari	482
Jo'Imurodov Oybek Asliddin o'g'li	
Ijodiy qobiliyatlarni shakllantirishda didaktik vositalarning o'rni	485
Karimova Nilufar Raimjonovna	
Nogironligi bo'lgan shaxslar bilan ijtimoiy ish olib borishda muammo va yechimlar.....	488
Komilova Mohiniso Jobir qizi	
Kimyo o'qituvchisi kasbiy kompetentligini aniqlashning ustuvor pedagogik vazifalari	491
Mamajonov Shuhratjon Asqarovich, Odilxo'jazoda Nigoraxon Baxtiyorxo'ja qizi	
Ma'naviy taraqqiyot sharq allomalar merosida	495
Mirsagatova Nargiza Sayfullayevna	
Abduqodir Shakuriyning yangi usul maktablari va o'qitish metodikasi	499
Muxtorqulova Rushona Zohidjon qizi, Salomova Ra'no Vassiyevna	
Raqamli ta'lim resurslaridan foydalanishning o'quvchilarning kognitiv rivojlanishiga ta'siri.....	505
Lapasova Zebiniso Xidirovna	
Fransuz tili mashg'ulotlarida madaniyatlararo muloqotga o'rgatishning kommunikativ texnologiyalari	509
Muzaffarova Nodira Mardonovna	
O'quvchilarni ijtimoiy-madaniy kompetensiyalarini shakllantirish omillari	514
Norbo'tayev Farhod Maxsidin o'g'li	
O'qituvchining kasbiy kompetentligi orqali o'quvchilarda ijtimoiy kompetensiyalarni shakllantirish.....	518
Rajabova Xurshida Hakimovna	
Harbiy xizmatchilarning oilasini harbiy muhitga moslashuvining ijtimoiy-psixologik omillari.....	521
Rejametova Iroda Ikramshikovna	
Refleksiv ko'nikmalarni shakllantirish metodik muammo sifatida	526
Raxmonova Iroda Samijonovna	
Umumiy o'rta ta'lim maktablari direktorlarining boshqaruv faoliyatida ijtimoiy muhitni rivojlantirishning amaldagi holati (menejerlik o'quv kurslari misolida)	530
Saidqulov Sodiqjon Botirovich	
Umumta'lim maktab o'quvchilarining ijtimoiy-siyosiy kompetensiyasini shakllantirish: nazariy yondashuv va ilmiy asoslar.....	533
Samatova Iroda Azamjon qizi	
Beyond Accountability: A Growth-Oriented Teacher Appraisal System for Professional Development.....	537
Sardorbek Rislikboyev	
Milliy qadriyatlar – millat ko'zgusi	542
Sulaymonova Tanzila Zoir qizi	
Tarbiya jarayoni mazmuni va mohiyati.....	545
Sultonov Ismoiljon Qodirjon o'g'li	
Nutqni rivojlantirishda interfaol pedagogik texnologiyalardan foydalanish zarurati va shart-sharoitlari.....	548
Tursunova Kamola Ulug'bek qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkilotining milliy imidjini rivojlantirish va boshqarish texnologiyalari	552
Valiyeva Hamida	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarni maktab ta'limiga kompleks tayyorlash mazmuni.....	556
Xolboyeva Gulnora Ulashovna	
10-12 yoshli stol tennischilarni jismoniy tayyorgarligini yordamchi mashqlar majmuasini qo'llash orqali rivojlantirish.....	559
Yaqubova Zulayxo Alisherovna	
Gumanitar fanlarda milliy folklardan foydalanishning ahamiyati.....	564
Abduxakimova Maxfuza Abduraxmonova	
Классификация сказок и их характерные черты	568
Мусурманова Азиза Камиловна	

Необходимость развития коммуникативных компетенций у студентов медицинского ВУЗА.....	572
Шукурова Нодира Тиллаевна, Фуркатова Сабрина Фармоновна	
Oila va maktab hamkorligi asosida o'smir yoshidagi o'quvchilarning kommunikativ kompetentligini rivojlantirish masalalari	576
Evatov Saminjon Sobirovich	
Sport mashg'ulotlarida motivatsiyani shakllantirish: pedagogik strategiyalar va vositalar	579
Rajapov G'olibbek Oripovich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining kompetensiyalarini shakllantirish va rivojlantirishda o'qitishning tashkiliy-pedagogik shartlari	583
Rahmonova Zulayho Abdumalikovna, Buzrukov T. O.	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda konsentratsiya qobiliyatini rivojlantirishning pedagogik-psixologik aspektlari.....	586
Israilova Xusnida Adilovna	
Raqamli texnologiyalar yordamida kitobxonlik madaniyatini takomillashtirishning nazariy asoslari	590
Burxanov Bahodir Baxtiyorxodjaevich	
Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish orqali adabiyot darslarida hayotiy ko'nikmalarni shakllantirish imkoniyatlari	596
Abdullayeva Maftuna Odiljon qizi	
Ta'lim jarayonini tashkil etish texnologiyalarini takomillashtirishda steam texnologiyasidan foydalanish	601
Abdumajitova Sayohat Abduqosimovna	
Pedagogik ta'limni integratsiyalash turlari va didaktik tamoyillari	605
Berdiyev Bahodir Ravshanovich	
Raqamli o'quv vositalari yordamida bolalar uchun ingliz tilini o'rganish jarayonini samarali tashkil etishda xalq og'zaki ijodiy namunalaridan foydalanish.....	608
Boqijonova Nargiza Jumanazar qizi, Rajabboyeva Gulchexra Foziljon qizi	
Mehribonlik uylari bolalarida ijtimoiy xulq-atvorning rivojlanishi.....	611
Dilobar Saidova	
Yoshlar tarbiyasida pedagogik konsepsiyalarning roli va ahamiyati	614
Ergashev Oybek Qaxramon o'g'li	
Talabalarning intellektual qobiliyatlarini rivojlantirishga qaratilgan o'quv mashg'ulotlarini tashkil etishni takomillashtirish.....	617
Ernazarov Alisher Ergashevich, Chinqulova Gulmehra Bahronovna	
Migrant o'quvchilarda pedagogik tolerantlik kompetensiyasini rivojlantirish metodlari	621
Eshonjonov Bobir Zafarjonovich	
Oliy ta'limda muhandislik faoliyatini ta'minlash metodologiyasi.....	625
Eshonqulov Sherzod Ummatovich	
A Comparative Linguistic Analysis of English and Uzbek Proverbs and Aphoristic Expressions as Structural, Semantic, and Cultural Dimensions	628
Jumayev Sanjar Jurakulovich	
Innovatsion ta'lim texnologiyalari asosida talabalarning metodik tayyorgarligini shakllantirish	631
Komilov Umidjon Normurod o'g'li	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalar bilan loyiha-tadqiqot ishlarini tashkil etishning mazmuni	635
M. X. Tadiyeva	
Raqamli axborot muhitini shakllantirish bosqichida informatika fanining ahamiyatini belgilab beruvchi omillar	639
Mamajanov Raxmatilla Yakubjanovich, Nazarova Madina Abdullayevna, Xolbayeva Gulnora Bakirovna	
Pedagogik konfliktlar: turlari, sabablari va optimal yechimlari	644
Muhammadiyeva Setora Odil qizi	
Subyektga yo'naltirilgan ta'limning pedagogik-psixologik asoslari	647
Nigora Negmatova	
Mantiqiy masalalar orqali boshlang'ich sinf o'quvchilarining aqliy tafakkurini rivojlantirish	651
Pirimova Mohinur Furqat qizi	
Ona tili darslarida matn tuzilishini o'rgatishning metodik asoslari.....	654
Qurbonnazarova Ziyoda Abdukarim qizi	
O'quvchilarning matematika faniga qiziqishini oshirishda interfaol metodlar va ijodiy yondashuvlarning roli.....	657
Quvvatova Ozoda Gulbek qizi	

Boshlang'ich sinf o'quvchilarining kompetensiyalarini shakllantirish va rivojlantirishda o'qitishning tashkiliy-pedagogik shartlari	660
Rahmonova Zulayho Abdumalikovna, Buzrukov T. O.	
Professional sportda faol ayollar salomatligining monitoringi va ularni sog'lom turmush tarziga yo'naltirish strategiyalari	663
Raimov Xamid Soatovich	
O'quvchilarni jismoniy tarbiyalashda harakatli o'yinlardan foydalanish	666
Ravshanova Sabina Bahodir qizi	
Art-terapiyaning bola "men"ining rivojlanishidagi ahamiyati	669
Raxmatova Gulobod Tuyboy qizi	
Maktabgacha yosh davr – bolalar ijtimoiylashuvining muhim omili sifatida	672
Sanayeva Surayyo Bobonazarovna, Eshmirzayeva Mohichehra Ikrom qizi	
5E modeli asosida darsni loyihalash: nazariya va amaliyot uyg'unligi	676
Shodiyeva Matluba Jo'rayevna	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti jamoasining psixologik xususiyatlari	681
Shukrullayev Ozod Arzuyevich	
Talabalarda pedagogik e'tiqodni shakllantirishning variativ modeli va uning asosiy komponentlari	684
Sodiqova Dinara Alisher qizi	
Matn bilan ishlash bosqichlari va ularning ingliz tilini o'rgatishdagi didaktik ahamiyati	687
Soliyev Umidjon Yulchivoyevich	
Narsalarni sanash, miqdorni belgilash uchun qo'llaniladigan matematik vositalar, matematikaning asosiy tushunchalari	691
To'rayeva Kamola Vosidjon qizi	
O'smirlar xulq-atvoriga ommaviy madaniyatning ta'siri	694
Umarova Navbahor Shokirovna, Babayeva Saida Juman qizi	
Nafas olish mashqlarini jismoniy imkoniyati cheklangan talabalarning adaptiv imkoniyatlariga ta'siri	698
Valiyeva N. Y.	
Syujetli-rolli o'yinlar orqali maktabgacha yoshdagi bolalarda kommunikativ ko'nikmalarni rivojlantirish	702
Xalilova Dilnoza Furqatovna	
Talabalar imtihon oldi qo'rquv va xavotirlarining psixologik omillari	705
Xolmatov Zafar Muxtorjon o'g'li	
Umumiy va noorganik kimyo fanini simmetrik yo'nalishdagi tuzilmaviyligini takomillashganligi	708
Xolmurodova Laziza Erkinovna, Xudoyqulova Intizor G'ayrat qizi	
Umumta'lim maktablarida inson resurslarini rivojlantirishga doir zamonaviy boshqaruvning asosiy tamoyillari	711
Xusanov Xasanjon Xusanxo'ja o'g'li	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilarining tanqidiy fikrlashini rivojlantirish	716
Yusufaliyeva Gulnora Abdurahmonovna	
Dirijyor-xormeysterlik bo'yicha kasbiy-kompetentlikni shakllantirishning nazariy asoslari	721
Z. A. Nuraliyeva	
Boshlang'ich maktab o'quvchilarini o'qitishda kompetensiyaga asoslangan yondashuv	724
Zaripova Muslima Qurbonovna	
Xorijiy tajribalar asosida o'quvchilarda kritik fikrlashni rivojlantirishda integrativ yondashuvning ahamiyati	727
Zokirova Ma'suma Qahramonjon qizi	
Norasmiy va informal ta'limni tan olishning konseptual asoslari va rivojlantirish yo'llari	730
Anvar Allabergenov	
Методы совершенствования слуховых навыков через цифровой сторителлинг в начальных школах	735
Раимова Малохатхон	
Biologiya darslari ekologik ta'lim va tarbiyani rivojlantirish omili sifatida	740
Quldosheva Dilso'z Sunnatovna	

INNOVATSION TA'LIM TEKNOLOGIYALARI ASOSIDA TALABALARNING METODIK TAYYORGARLIGINI SHAKLLANTIRISH

Komilov Umidjon Normurod o'g'li

Alfraganus Universiteti 2-bosqich magistratura talabasi

Ilmiy rahbar: Tulyaganova Gulnoza Olimjon qizi

Alfraganus universiteti Pedagogika va psixologiya kafedrasi dotsenti

Annotatsiya: Tadqiqotda o'quvchilarning metodik tayyorgarligini rivojlantirishda yangi ta'lim texnologiyalarining ahamiyati o'rganiladi. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar, raqamli ta'lim platformalari va interfaol metodologiyalar orqali talabalarning kasbiy malakalarini oshirish imkoniyatlari ko'rib chiqiladi. O'quv jarayonini to'g'ri tashkil etish va amaliy bilimlarni har tomonlama o'zlashtirish uchun zarur bo'lgan innovatsion texnikalar alohida ta'kidlangan.

Kalit so'zlar: ilg'or ta'lim texnologiyalari, metodik ta'lim, interfaol texnikalar, raqamli ta'lim, professional kompetensiyalar.

Abstract: This study explores the significance of new educational technologies in developing students' methodological preparedness. It examines the potential to enhance professional skills through modern pedagogical technologies, digital learning platforms, and interactive methodologies. Particular emphasis is placed on innovative techniques essential for organizing the educational process effectively and comprehensively assimilating practical knowledge.

Key words: advanced educational technologies, methodological training, interactive techniques, digital learning, professional competencies.

Аннотация: В исследовании рассматривается значение новых образовательных технологий в развитии методической подготовки учащихся. Анализируются возможности повышения профессиональных навыков студентов за счёт использования современных педагогических технологий, цифровых образовательных платформ и интерактивных методик. Особое внимание уделено инновационным техникам, необходимым для правильной организации учебного процесса и всестороннего усвоения практических знаний.

Ключевые слова: передовые образовательные технологии, методическая подготовка, интерактивные техники, цифровое обучение, профессиональные компетенции.

KIRISH

Zamonaviy texnologiyalarni ta'lim tizimiga integratsiya qilish bugungi kunda dolzarb mavzudir. Zamonaviy texnologiyalarni amaliyotga tatbiq etish o'quv jarayonini takomillashtirish va o'quvchilarning kasbiy mahoratini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Innovatsion ta'lim texnologiyalari samaradorlik jihatidan an'anaviy yondashuvlardan ustun bo'lib, talabalarni mustaqil izlanish, ijodiy fikrlash va kasbiy urinishlar uchun tayyorlashga mo'ljallangan. Ushbu insho talabalarga metodik ta'lim berishda yangi yondashuvlarni qo'llash samaradorligini o'rganadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Talabalarning metodik tayyorgarligini innovatsion texnologiyalar asosida shakllantirish so'nggi yillarda pedagogik tadqiqotlarda keng o'rganilayotgan muhim yo'nalishlardan biridir. Zamonaviy ta'lim jarayonida interaktiv usullar, raqamli resurslar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) va integratsiyalashgan yondashuvlar asosiy o'rinni egallamoqda. Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, innovatsion ta'lim texnologiyalari talabalarning metodik tayyorgarligini shakllantirishda asosiy vosita bo'lib, ularning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Bu texnologiyalar orqali talabalarda mustaqil fikrlash, kreativ yondashuv va zamonaviy ta'lim metodlarini qo'llay olish ko'nikmalari shakllanadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotda innovatsion ta'lim texnologiyalarining talabalarning metodik tayyorgarligini shakllantirishdagi o'rnini aniqlash maqsadida zamonaviy pedagogik yondashuvlar va ularning amaliy qo'llanilishi o'rganildi. Innovatsion texnologiyalar pedagogik jarayonni samarali tashkil etish, o'quvchilarning ta'lim faolligi va interaktivligini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Tadqiqot davomida raqamli ta'lim platformalari (LMS, MOOC, virtual laboratoriyalar), interfaol metodlar (muammolarga asoslangan ta'lim, klaster usuli, "aqliy hujum" texnikasi), o'yinlashtirish texnologiyalari, ongni xaritalash va vizual yondashuvlar singari zamonaviy vositalarning o'quv jarayoniga ta'siri tahlil qilindi.

Talabalarning nazariy bilimlarni amaliy kontekstda qo'llay olish qobiliyatini rivojlantirish, avtonom ta'limga bo'lgan qiziqishini oshirish hamda analitik va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish innovatsion texnologiyalarning asosiy ustunliklari sifatida belgilandi. Tadqiqot metodlari sifatida ilmiy-nazariy tahlil, pedagogik kuzatuv, eksperimental faoliyat natijalarini solishtirish va sifatli tahlil asosida xulosalarga kelindi. Mazkur yondashuvlar asosida talabalarning metodik tayyorgarligini oshirish, ta'lim samaradorligini kuchaytirish va kasbiy kompetensiyalarni shakllantirish imkoniyatlari aniqlashtirildi.

Tadqiqot jarayonida mavjud didaktik vositalarning innovatsion texnologiyalar bilan uyg'unlashtirilgan holda qo'llanishi ularning ta'limiy samaradorligini sezilarli darajada oshirishi mumkinligi isbotlandi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, zamonaviy texnologiyalar asosida shakllangan ta'lim muhiti talabalarning mustaqil fikrlashi, interaktiv ishtiroki va kasbiy tayyorgarligini yangi bosqichga olib chiqadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Ta'limdagi innovatsiyalar nazariyasi ilmiy-pedagogik bilimlarning yangi sohasi bo'lib, u uchta asosiy pedagogik jarayon – innovatsiyalarni ixtiro qilish, ularni o'zlashtirish va amalga oshirish o'rtasidagi muqarrar birlik va o'zaro bog'liqlik paradigmasiga asoslanadi. Ushbu nazariyaning mazmunini yangiliklarni yaratish, o'zlashtirish va ularni tizimga integratsiyalash jarayonini chuqur tahlil qilish tashkil etadi. Ta'lim tizimidagi innovatsiyalar nazariyasi ixtirochilik faoliyati bilan chambarchas bog'liq bo'lib, bu faoliyat innovatsion muhitda shakllanadigan yangilik va tashabbuslarni o'z ichiga oladi. Innovatsion jarayonlar ijtimoiy-iqtisodiy, psixologik va tashkiliy-tartibga soluvchi mezonlar asosida baholanadi. Ushbu mezonlar ixtirochilik jarayonini rag'batlantiruvchi yoki to'sqinlik qiluvchi omillarni aniqlashga xizmat qiladi.

Innovatsiya jarayoni o'z-o'zidan sodir bo'lmaydi, balki u ataylab boshqariladigan va maqsadli yo'naltirilgan harakatlar tizimidir. Bu esa innovatsiyalarni integratsiyalashni boshqaruvning muhim va zamonaviy funksiyasiga aylantiradi. Innovatsion faoliyat, avvalo, ta'lim tizimining ma'lum bir bosqichida yangi g'oya va jarayonlarni tizimli asosda amalga oshirish orqali ta'lim sifatini oshirishni ko'zda tutadi. Ta'limdagi innovatsiyalar yangi tushuncha va tamoyillarni xayoliy ravishda o'rganishdan boshlanadi, keyinchalik esa ular amaliyotga moslashgan standart loyihalar ko'rinishida shakllanadi. Ushbu yondashuv doirasida faoliyatga asoslangan ta'lim, ta'minot va boshqaruvga oid ma'muriy innovatsiyalar ajratiladi.

Innovatsion hodisalar ikki asosiy toifaga bo'linadi: pedagogik innovatsiyalar nazariyasi va innovatsion ta'lim. Pedagogik innovatsiyalar nazariyasi ta'lim tizimini yoki uning tarkibiy qismlarini tubdan qayta tashkil etishga qaratilgan bo'lib, bu jarayonda yangi huquqiy asoslar, tuzilmalar, modellar, o'quv paradigmalar va integrativ aloqalar shakllantiriladi. Aksincha, innovatsion ta'lim o'quv jarayoni doirasida maqsadli, ilmiy asoslangan va ongli tarzda amalga oshiriladigan bilimlarni o'zlashtirishning zamonaviy shakli sifatida tavsiflanadi. Bu jarayon an'anaviy ta'limni bosqichma-bosqich o'rnini bosib, jamiyatning ilg'or rivojlanish bosqichiga chiqishini ta'minlaydi.

Innovatsion ta'lim – bu transformativ jarayon bo'lib, mavjud madaniy va ijtimoiy muhitda yuzaga keladigan muammoli vaziyatlarga faol javob beradi. Bu yondashuv shaxsiy rivojlanish, ijodiy tafakkur va tashabbuskorlikni rivojlantirishni ta'minlaydi. U "o'rganuvchi shaxs" bilan bir qatorda "harakat qiluvchi shaxs"ni ham tarbiyalashga qaratilgan. Shu bilan birga, innovatsion jarayonda ta'limni qo'llab-quvvatlovchi barcha elementlar mujassam bo'lib, bunda asosiy vazifa – reproduktiv va ijodiy komponentlar o'rtasidagi mutanosiblikni aniqlashdan iborat.

Zamonaviy davrda ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan innovatsion o'zgarishlar quyidagi yo'nalishlarda namoyon bo'lmoqda: ta'limning yangi mazmunini ishlab chiqish, zamonaviy ta'lim texnologiyalarini yaratish va tatbiq etish, o'quv dasturlarini o'rganishning yangi usullari va vositalaridan foydalanish, shuningdek, o'quvchilarda o'zini-o'zi anglash va shaxsiy imkoniyatlarini yuzaga chiqarish uchun sharoit yaratish. Bular bilan birga, o'qituvchi va talabalarda yangi faoliyat turlariga mos fikrlash uslubini shakllantirish, munosabatlarni o'zgartirish, ijodiy innovatsion jamoalarni tashkil etish va rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Innovatsion ta'lim – bu ta'lim doirasida ilmiy-tadqiqot, o'quv o'yinlari, modellashtirish va boshqa didaktik faoliyatlarni ishlab chiqish va qo'llashga yo'naltirilgan ijodiy ishdur. Bu esa pedagogik muammolarni hal qilishda, ayniqsa, o'qituvchilarni kasbiy tayyorlash jarayonida muhim omilga aylanadi. Shu sababli, bo'lajak o'qituvchilar

nafaqat o'z fanidan chuqur bilimga ega bo'lishlari, balki axborot savodxonligi va umumiy madaniyat darajasi bilan ajralib turishlari kerak. Zamonaviy pedagog dars o'tish bilan birga innovatsion texnologiyalardan ijodiy foydalanish ko'nikmasiga ham ega bo'lishi lozim.

Shunday ekan, maqsad – faqat yangi texnologiyalarni biladigan emas, balki tadqiqotchi, innovator va eksperimentator sifatida pedagoglarni tayyorlashdir. Ular zamonaviy jamiyat va texnologiyalarning uzluksiz o'zgaruvchan sharoitlariga moslashuvchan bo'lishlari, tarixiy-pedagogik merosni tanqidiy tahlil qila olishlari kerak. Innovatsion faoliyat ta'lim jarayonlariga tegishli o'zgarishlarni kiritish, xususan, universitetlar va tajriba maydonlarida qo'llaniladigan o'quv dasturlarini ishlab chiqish orqali amalga oshiriladi.

Innovatsion ta'lim muassasalari – yangi tipdagi maktablar, maktabgacha va maktabdan tashqari ta'lim markazlari, qayta tayyorlash institutlari – o'z faoliyatida odatdagi ta'lim modelidan farq qiluvchi muqobil yondashuvlarni qo'llaydi. Bunday yondashuvlar shaxsning o'zini anglash, o'z-o'zini tarbiyalash va o'zini rivojlantirishga yo'naltirilgan bo'lib, o'qituvchining rolini qayta belgilaydi, ularning ijodiy salohiyatini ochish va natijalari uchun shaxsiy mas'uliyatni kuchaytirishga xizmat qiladi. Innovatsion ta'lim transformativ o'zgarishlarni rag'batlantiruvchi, yangi ijtimoiy-siyosiy va madaniy sharoitlarda intellektual va ijtimoiy faollikni rivojlantirishga xizmat qiluvchi jarayon bo'lib, u ta'lim sohasida hamkorlik mohiyatini o'zgartiradi, kelajak muammolariga tayyorgarlikni kuchaytiradi hamda shaxsiy rivojlanishni ta'minlaydi. U shuningdek, "ertangi kunni o'rganish" konsepsiyasiga asoslangan holda, insonlarni kelajakda yuzaga keladigan vaziyatlarga mos ravishda shakllantirishga qaratilgan.

Bunday sharoitda maqsad nafaqat yangi texnologiyalarni biladigan pedagog, balki tadqiqotchi, innovator va eksperimentator – ijodiy izlanishga, tarixiy pedagogik merosni tanqidiy baholashga, zamonaviy jamiyat va axborot texnologiyalarining uzluksiz evolyutsiyasiga moslasha oladigan shaxsni tarbiyalashdan iborat. Pedagoglarni zamonaviy texnologiyalar bo'yicha ilg'or tayyorgarlikni o'z ichiga olgan innovatsion tashabbuslar uchun jihozlash, ularni innovatsion amaliyotlarga jalb qilish va zamonaviy jamiyat talablariga moslashishga tayyorligini oshirish juda muhimdir. Biz yangi texnologiyalarni qo'llash sohasidagi innovatsion faoliyatni ta'lim jarayonlari va o'quv dasturlarini tashkil etishda tegishli innovatsiyalarni kiritish, masalan, universitetlar va innovatsion ta'lim muassasalari (masalan, gimnaziyalar, litseylar, tajriba maydonlari va boshqalar) uchun dasturlarni ishlab chiqish sifatida belgilaymiz. Bu borada innovatsion ta'lim muassasalari, jumladan, yangi tipdagi maktablar, maktabgacha va maktabdan tashqari ta'lim muassasalari, pedagogik resurslarni o'qitish va qayta tayyorlash markazlari faol ishtirok etmoqda.

Binobarin, ularning faoliyati quyidagi xususiyatlarni o'z ichiga oladi: ular odatdagi maktab ta'limidan farqli ravishda bolaning hayotini tashkil etishning muqobil modelini shakllantiradilar; ular o'z-o'zini anglash, o'z-o'zini tartibga solish, o'z-o'zini tarbiyalash va o'z-o'zini aniqlash uchun ko'nikma va vositalarni egallashga yo'naltirilgan, an'anaviy yondashuvlardan tubdan farq qiluvchi ta'lim mazmunini yaratadilar; ular o'qituvchi rolining qayta belgilangan doirasini o'rganadilar, o'qituvchining ijodiy fazilatlarini va o'z ishining mazmuni hamda natijalari uchun shaxsiy javobgarligini rivojlantirishga qaratilgan innovatsion vosita va usullarni tasdiqlaydilar.

Innovatsion ta'lim – bu madaniyat va ijtimoiy muhitda transformativ o'zgarishlarni rag'batlantiradigan jarayon bo'lib, odamlar va umuman jamiyat duch keladigan muammolarga faol javob sifatida xizmat qiladi. Innovatsion ta'lim quyidagilar bilan tavsiflanadi:

- 1) an'anaviy me'yoriy ta'limdan farqli ravishda bilimlarni o'zlashtirishning alohida usuli;
- 2) o'qituvchi rolini demokratlashtirish va barcha ishtirokchilarni hamkorlik, ijodiy va samarali ishlarga jalb qilish orqali o'qituvchilar va talabalarning shaxsiy rivojlanishiga yordam beradigan jarayon;
- 3) ta'lim sohasidagi hamkorlik xarakterini o'zgartirish, kelajakdagi muammolarga tayyorgarlikni kuchaytirish, intellektual kommunikativ faollik va ijodkorlikni oshirish;
- 4) bilimlarni o'zlashtirishga o'ziga xos yondashuv, bu yangi sharoitlarda o'quvchilarning birgalikdagi harakatlar qobiliyatini rivojlantiradi.

Bundan tashqari, innovatsion ta'limni:

birinchidan, ilmiy va madaniy tadqiqotlar bilimlaridan foydalanadigan ataylab ishlab chiqilgan o'quv jarayoni sifatida ko'rish mumkin;

ikkinchidan, kelajakni shakllantiradigan va shaxslarni ushbu kelajakni amalga oshirishga tayyorlaydigan shaxsiy rivojlanish uchun tizimli ravishda tashkil etilgan kontekst sifatida (boshqacha aytganda, bu "ertangi kunni o'rganish").

G.K. Selevko va V.S. Kukushkina tomonidan taklif qilingan zamonaviy ta'lim texnologiyalarini tasniflash va tizimlashtirish tahlili, boshqa ishlarni qiyosiy tekshirish bilan bir qatorda, ushbu texnologiyalarni tasniflash parametrlari ularni o'zlashtirish darajasi, falsafiy asoslari, birlamchi rivojlanish omili bo'yicha farqlovchi xususiyatlarni o'z ichiga olganligini aniqladi; shaxsiy tuzilmalarga, mazmun tabiatiga va tartibga solish turiga yo'naltirilganlik; tashkiliy shakllar va bolaga yondashuvlar, ustun usullar, modernizatsiya traektoriyalari va talabalar toifalari. Har qanday ta'lim texnologiyasi asosidagi paradigma o'zining asosiy farqlovchi xususiyatlarini didaktik va diagnostik rollarda, shuningdek, tashkiliy va uslubiy usullarda o'z ichiga oladi.

Bu o'quv jarayonini ushbu texnologiya talablariga mos ravishda tuzish va amalga oshirish uchun turli bayonotlar va tamoyillarni o'z ichiga oladi. Odatda, asosiy paradigma an'anaviy tizimdan pedagogik texnologiyaga o'tishning afzalliklarini ham ta'kidlaydi. Shaxsning tuzilishiga yo'naltirilganligi asosida bir necha turdagi texnologiyalar mavjud:

- axborot texnologiyalari (aniq fanlar bo'yicha bilim, qobiliyat va ko'nikmalarni rivojlantirish);
- operatsion texnologiyalar (kognitiv harakat usullarini kuchaytirish);
- hissiy-ijodiy va hissiy-axloqiy texnologiyalar (estetik va axloqiy hissiyotlarni tarbiyalash);
- o'z-o'zini rivojlantirish texnologiyalari (shaxs ichida o'zini o'zi tartibga solish mexanizmlarini rag'batlantirish);
- evristik texnologiyalar (ijodiy ko'nikmalarni tarbiyalash);
- amaliy texnologiyalar (amaliy faoliyat sohaslarini rivojlantirish).

Tarkib va tuzilma quyidagi texnologiyalarni o'z ichiga oladi: ta'lim va ustozlik, fuqarolik va diniy, umumiy ta'lim va kasbiy yo'naltirilgan, gumanitar va texnokratik, turli sohalarga oid, shuningdek, monotexnologiyalar, kompleks (politeknologiyalar) va integratsiyalashgan texnologiyalar. Mono-texnologiyalarda ta'lim va murabbiylik jarayonlari yagona, ustuvor tushuncha, prinsip yoki paradigmaga asoslanadi, murakkab texnologiyalar esa turli xil mono-texnologiyalarning aspektlarini o'z ichiga oladi. Boshqa texnologiyalarga ko'proq kiritilgan va katalizator hamda faollashtiruvchi sifatida xizmat qiladigan texnologiyalar integratsiyalashgan texnologiyalar deb ataladi.

XULOSA

Innovatsion ta'lim texnologiyalari o'quvchilarning uslubiy tayyorgarligini oshirishga sezilarli hissa qo'shadi. Zamonaviy texnologiyalar o'quv jarayonini yaxshilaydi, uni yanada samarali va qiziqarli qiladi, shu bilan birga talabalarni kelajakdagi kasbiy faoliyatga yetarli darajada tayyorlaydi. Binobarin, pedagogik jarayonga innovatsion metodologiyalarni joriy etish zamonaviy ta'lim tizimida ustuvor vazifa hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Ishmuhamedov, R., Yuldashev, M. Innovative pedagogical technologies in education and upbringing. – T.: Sparks of Literature, 2017. – p. 14.
2. Stukalenko, N.M., Zhakhina, B.B., Kukubaeva, A.K., Smagulov, N.K., Kazhibayeva, G.K. (2016). Studying innovation technologies in modern education. International Journal of Environmental and Science Education, 11(14), 6612–6617.
3. Rustamovna, A.D. (2020). Technology of teaching languages. JournalNX, pp. 180–183.
4. Алаудинова, Д. (2022). Theoretical approach of oral communication competency. Общество и инновации, 3(3/S), 147–151.
5. Shoy Nazarova, V.K., Ruziev, H.B. (2019). Teaching English to young learners. Иностранные языки в Узбекистане, № 3.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №5

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.